

november 2024

Sámi lohkanguovddáš
Saemien lohkeamejarnge
Sáme låhkånguovddásj

Bálgát tekstii

Bálgát tekstii

Dokumeanttas gávdnojit njeallje bálgá maid oahpaheaddji ávžžuuvuo čuoovvut jus geahččala dán lohkanohpahusas. Áinnas ovdanbuktibehtet ohppiide dán bargovuogi, vuoi sii leat oahppásat dása go álgibehtet.

Vuosttaš bálggis: Aktiviseret duogášdieđuid

Oahpaheaddji geahččala boktit oahppi duogášdieđuid go smiehtada girjji olggožis dahje teavstta govain. Geahččal ohppiid oazžut jurddahallat mo bajilčála ja govat leat veahkkín midjiide ipmirdit maid mii lohkat.

Evttohusat buriiid bargovuogiide:

1. Geahča girjji/teavstta olggoža. Geahča dárkilít.
2. Mas jáhkát lea sáhka dán teavsttas?
3. Loga bajilčállaga.
4. Lehpét go dii lohkan girjji, geahččan filmma dahje gullán dán birra ovdal?
5. Makkár teaksta don doaivvut dát lea? Áššeprosa vuoi čáppagirjjálašvuolta?
6. Gean birra don doaivvut dát teaksta lea?
7. Geasa don doaivvut dát teaksta lea čállon?

Nubbi bálggis: Jearrat gažaldagaid tekstii

Oahpaheaddji hábme strategiija ráhkát buriiid gažaldagaid tekstii, gos álggos hupmá ohppiiguin teavstta birra. Man birra sii doivot teaksta lea, ja ráhkadit gažaldagaid tekstii. Vástádusa fertejit oahppit gávdnat go lohket.

Evttohusat buriiid bargovuogiide:

1. Geahča nama, bajilčállaga ja govaid teavsttas.
2. Man birra don doaivvut dát teaksta lea?
3. Lohka vuosttaš cealkaga dán teakstaoasis dahje kapihttalís. Čále ovtta gažaldaga.
4. Lohkat ođđasit siidduid maid odne leat lohkan.
5. Sáhtát go vástidit gažaldaga?
6. Gávdnet go don vástádusa teavsttas?
7. Ságastala eará ohppiiguin sin gažaldagaid ja vástádusaid birra.

Bovtte ohppiid dihtomielalašvuoda dáid gažaldagaiguin:

- Šattai go álkít ipmirdit teavstta go logaimet teavstta mánggii?
- Šattai go álkít ipmirdit teavstta go ráhkadit gažaldagaid dasá?

Goalmát bálggis: Njuovžilit lohkat

Dán oasis galgá oahpaheaddji oahpahit ohppiid njuovžilit lohkat daid bargovuogiiguin: Lohkat teavstta fárrolaga ohppiin, lohkat mánggii teavstta, lohkat iešguđet ládje, oazžut teavstta neaktit miellagiddevažžan, čatnat eanjilsáni guhkit cealkagiidda dahje cealkkaosiide.

Evttohusat buriiid gažaldagaide/ságastallamiidda:

1. Makkár sánit teavsttas bokte du beroštumi?
2. Namut vihtta sáni mat riggededje giela teavsttas.
3. Čájet gokko teavsttas don lohket njozet, ja muitat mii dakko dáhpuhuvai.
4. Makkár dovddut dus ledje go lohket teavstta?
5. Mo don sáhtát dán cealkaga (dahje teakstaoasi) rievdatit?

6. Maid jurddaha guldaleaddji go gullá dien cealkaga dahje teakstaoasi? Sáhtát go don lohkat iešguđet jienain ja rievdadit ipmárdusa? Geahččal lohkat nu šaddá: Láittas, gelddolaš, jurddašeaddji.
7. Rievdá go cealkagis sisdoallu go lonuhat makkár jienain ja movttain logat?

Ságastallabehtet čállinmearkkaid birra:

Jus rievdadat čállinmearkka . ➡!

Mii de dahpahuvva teakstaipmárdusain?

Manin ferte čállit leat áicil makkár čállinmearkkaid atná teavsttas?

Njealját bálggis: Čoahkkáigeassit teavstta

Go čoahkkáigeassá teavstta, de galgá čujuhit ja čalmmustahttit dehálaš sániid ja sáhcute fáktádieduid teavsttas, hábmme oanehis cealkagiid teavstta vuodul. Dastto sáhttet oahppit muitalit buohkaide makkár sániid sii leat čállán ja makkár dieduid leat sáhcon teavsttas.

Evttohusat bargovugiide:

1. Loga teavstta
2. Sázas sániid vuollai mat leat dehálaččat teavsttas. Dakkár sánit guddet teavstta.
3. Gávnná 3-5 fáktádieduid dahje osiid mat leat dehálaččat sisdoalu ektui.
4. Loga cealkagiid ja sániid maid leat válljen.
5. Čále oanehis čoahkkáigeasu daid sániid vuodul.

Sámi lohanguovddáš
Saemien lohkemejarnge
Sáme lãhkãnguovdãsj